

Kanada Magyar Újság
 Kanada és az angol
 nyelvű lapok közül a legérdekesebb
 és legújabb magyar lapja.
 Megjelenik: csütörtökön
 Előfizetési ára \$3.00
 Kiszámlázás: 4.00
 Szociális, kulturális
 és sportok.
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Kanada Magyar Újság

Canadian Hungarian News
 Canada Magyar Újság
 is the leading Hungarian
 Newspaper with the largest
 circulation in the British
 Empire.
 Issued every Thursday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$4.00
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. FEBRUÁR 13. CSÜTÖRTÖK

NO. 7. SZAM

VISIT MAGYARLAND!

The Enchantment of Hungary's Metropolis — Down the Blue Danube to Budapest — Modern Life in the Brilliant Magyar Capital — An Interview With Hungary's Greatest Statesman
 By HENRY ALBERT PHILLIPS
 Reprinted from the January Number of the "Travel" Magazine—New York

Many years of continuous and sometimes wearing travel have slightly dulled the edge of my capacity for surprise. My appreciation, however, is keener than ever. I am always seeking a new place to visit that has a "kick" in it.
 Hungary—which I shall call Budapest for short — is easily accessible and amazingly near other much toured points. But she happens to be slightly off the beaten path, for which I am very thankful.

Everybody goes to Paris, nearly everybody sails down the Rhine, not quite everybody manages to get to Vienna — but who goes to Budapest? Many people do, of course, but nothing like the number that should visit that charming city.
 Budapest is not just another city. It is an unforgettable experience. It strongly suggests many other exotic metropolises—Prague, Breslau, Danzig, Warsaw—but it is really like none of them and none of them are like Budapest. Budapest is the last outpost of the Orient, it is the real capital of the gypsy music, it is the empty seat of a proud kingdom more than a thousand years old.

From Vienna, for example, Budapest is delightfully accessible. You simply take the morning express boat and sail along the Danube until evening when you will come in view of some of the most striking sights that any city in the world has to offer.

These Vienna-Budapest boats themselves are a boon to tired tourists. You stroll aboard and simply stretch out your Europe-weary legs in a deck chair, listen to the Strauss waltzes being strummed somewhere within earshot, refresh yourself with an occasional stein of real Hungarian beer and by turns doze and let the panorama of the beautiful blue Danube unfold before your pampered eyes. Castles, red-roofed villages dominated by bulbous baroque-towers, churches, quaint ferries for peasants and strange river craft from all the Danube ports of the Balkans and Turkey float past. You are never quite sure which is part of a beautiful dream or an oft-dreamed-of reality, they are so much alike here. And at eventide you can distinguish the skyline of Budapest that is like a musical scale. But it is strange music to Western ears, for the most part in a minor key. It will pierce your deepest emotions and etch itself upon your fancy and all the rest of your life you will sigh over certain chords of beautiful pathos that shall evoke Budapest for you.

The swift tide of the river carried my little steamer into Budapest at a swift pace. The slow-moving Austrian nature had lazily given place to the emotional tempo and temperament of the Hungarian. The dreamy waters of the Danube had become embroiled into churning yellow rapids. The flattened plain gradually rose into a series of threatening black crags. Atop one of these on the left were the ghastly remains of a gaunt fortress, now but a gaping skeleton through which the late afternoon sun flashed mockingly. Here Austrian regiments and heavy artillery used to lurk and half challenge the fiery Hungarians to dare their hands even in protest.

But the Austrians have vanished from the heights of Budapest and from all Hungary; in fact Austria has almost vanished from Europe, now a mere remnant of a dazed nation huddled about their City of Beautiful Pathos, Vienna. But the tragedy of Hungary is not easily alleviated, it seems. A little farther on we come in sight of another crag, this time surmounted by one of the most glorious baroque palaces in the world. Few places know a more charming or commanding sight in

which to ensconce their king. But the Hungarian palace at Budapest is empty. Their little Prince with his Dowager Queen mother is a political exile and prisoner somewhere in darkest Spain—although it has lately been rumored that he was to be allowed to attend the University of Louvain in Belgium — destroyed by his allies in War—and is betrothed to a Belgian Princess.
 (TO BE CONTINUED)

A "Magyar" gözös Angliában

Levelet kaptunk Földes Károlytól a "Magyar" gözös kapitányától, aki hajójával most az óceán vizeit járja. A kapitány elmondja, hogy amikor hajója első ízben érintette Anglia földjét, hazafias kötelességének tartotta lord Rothermeret néhány soros táviratban üdvözölni. A lord külföldön tartózkodott, és onnan köszönte meg az üdvözlést és táviratilag utasította a manchesteri Daily Mail igazgatóját, hogy a "Magyar" gözös tisztikarát lássa vendégül. A banketten a fehér asztalokon zöld levelekkel övezett piros rózsák heverték. Általában — írja Földes Károly — egész Angliában, de Irországban is nagy szeretettel rokonszenvvel fogadtak bennünket.

SULYOS TAKARMANYHIÁNY A PRÉRIN

Különösen Déliberta és Délsaskat chewan egyes vidékein olyan nagyarányú takarmányhiányt kell a gazdáknak megküdeniök, amilyenre évek óta nem volt példa. Bár Dunkirk Cardross és Viceroy környékén is osztottak ki államszegélyképen szénát és zabot, az állatok egy részén ez már nem segített, úgyhogy rengeteg ló és szarvasmarha pusztult el.

Hogy a nagy takarmányhiányról fogalmat alkothassanak olvasóink, érdekeskedé kedvéért közöljük, hogy mindaddig 3,485 vagon szénát, 103 vagon szalmát, 532 vagon zabot, 218 vagon árpát és 11 vagon gabonatormeleket osztottak ki kedvezményes áron a farmerek között.

Egyes szorongatott vidékeken a farmerek kétségbeesésükben megpróbálták minden elképzelhető takarmánypótlékkal megmenteni állataikat az éhenpusztulástól azonban csupán a szalmával kevert molasses (maláta) vezetett némi eredményre.

Zala nevű új postahivatal létesült Lestock közelében

15 milere délnyugatra Lestocktól új postahivatal alakult, melynek neve Zala és vezetője Hordós János. Mindennél ékebben szóló bizonyítéka az a tény amellyel, hogy bárhol is vezetődik a magyar, szülőhazáját sose tudja elfelejteni; az uposta környékén lakó farmerek legtöbbször Zalából származik, így hát mi sem volt természetesebb, mint hogy új postájuk jelzésére ezt a nevet választották, hivatalást téve kétségtelen magyar érzelmekről.

Az ottawai birodalmi kormány és a három prairie tartomány kormányai a Wheat Pool segítségére siettek

A világszerte nyomasztó gazdasági helyzet nagyon szorongatta az óriási gabonakészletek felett rendelkező Kanadai Wheat Poolt is, mert a tároló gabonát eladni nem lehetett, a részfizetéseknek pedig meg kellett történniök.
 Anélkül, hogy az ügy részleteibe menő tárgyalást folytattak volna, az egyes parlamentek, az összes pártok egybehangzó nyilatkozatot tettek a mellett, hogy a Poolnak minden támogatást meg kell adni, nehogy zavar keletkezzen, mert Kanada gabonatermesztésének a termelők érdekében áll a legjobb értékesítése csak a Pool által biztosított és a kormányt irányító intézkedésekben minden párt támogatja.

Winnipegben a manitobai parlament konzervatív ellenzék részére kijelentette, hogy amennyiben a pénzügyi nehézségek a Poolt megérintik, — az a farmerek katasztrófájával lenne egyenlő és közérdekű akciójában emiatt támogatják a kormányt.

A bankok egyesülete értesítette a kormányokat, hogy meggyőződött a Pool gazdasági helyzetének kifogástalan voltáról s így minden rendelkezésére álló eszközrel kéz a kívánt támogatást megadja. Ezen kérdés hírlapi tárgyalásán során egy igen érdekes adat jutott nyilvánosságra: 1928-ban Nagy Britanniának 110,000,000 dollár fizetett Kanadának, 1929-ben pedig Kanadának csak 70,000,000 dollár, ellenben Argentínának 115,000,000 dollárt.

Remélhetőleg most a keletkanadai és angol lapokban napvilágot látott vész hírek lefognak csendesedni, noha ezeknek a híreknek mélyebben fekvő okuk is van.
 A háttérben meghúzódik az angalmok Trustje, amely a szigetországra

Megsebesült a magyar

Szegény embert az ág is buzza; nem elég, hogy robbantásoknál, bányákban, műhelyekben, az aratógépeknél stb. történnék balesetek, még az utcán, a járdán haladó magyart is éri sulyos baleset.

Már Mihály Győrmeze Gyarmat községéből származó honfitársunk, aki Ontarióban dolgozott a télen s munkája befejeztével Winnipegre jött, honét épen kiutazni készült ahoz a farmhoz, kinél 2 év előtt dolgozott, hogy fel ne élje nehéz munkával szerzett pár-dollárját.

Február 7-én délután fivére társaságában haladt Winnipegben a járdán, amikor egy a tetőről leesett hatalmas jégdarab úgy vágta fejbe, hogy

CSÖKKEN A BEVÁNDORLÁS

Az utolsó kilenc hónap folyamán a hivatalos adatok 141,384 újkandás érkezését mutatják ki, ami az előző év megfelelő időszakában való adatokkal szembeállítva 2,729 az két százalékos csökkenést jelent.

Ebből 58,946 volt brit, 26,165 amerikai, 25,018 az úgynevezett "kivánatos" észak-európai és végül 31,355 "más" nemzetiségű. A magyarok természetesen az utóbbi adatban keresendők — sajnos nagyrészt mint csehszlovák, jugoszláv vagy román alattvalók. A legszomorúbb a dologban az, hogy ezen honfitársaink legtöbbször az úgynevezett "északi" magyar végeket bitorolják: viszont itt Kanadában mégis mint csehek, szerbek és oláhok szerepelnek, mert nem mondják ki elég hangosan és gyakran: "I am a Hungarian!"

VASUTAT KAPNAK ÉSZAK-ONTARIO SZENTELEPEI

A barnaszénben és ércben gazdag Blacksmith Rapids (Kovács vízesések) környéke is végre kap vasutó összeköttetést, miután Ferguson, Ontario miniszterelnöke keresztülvitte, hogy a tartományi kormány vasutóvonalnak Cochrantól északra levő szárnyát meghosszabbítsák.

MAGYARORSZÁG ÉS A HÁGAI EGYEZMÉNY

Közvetlenül lapzártá előtt kaptuk meg a hágai egyezmény szövegét, amelyet a nagy érdeklődésre való tekintettel jövő számunkban egész terjedelmében közlünk.
 Az angol lapok dicsérik Bethlen kiváló államférfiai képességét, amellyel lehetővé tette, hogy a háborúból folyó kártérítési és egyéb pénzügyi kérdések a napirendről lekerüljenek. Legfontosabb vívmánynak tartják, hogy Magyarország felszabadul a pénzügyi ellenőrzés alól s a nagyhatalmaknak most már módjukban van Magyarországot külföldi kölcsön felvételében támogatni.

Bethlent hívei odahaza nagy óvációkban részesítették, a szocialisták ellenben támadják. A lapok híreiből azonban meg lehet állapítani, hogy a helyzet az, miszerint a nem kormány-párti közvélemény — ha nem is valami nagy diadalmasorban — de elismeri, hogy Bethlenek helyt állottak Hágában és jó munkát végeztek. Még egy biztató jelenség van, hogy a kisanant államférfiak, akik a tárgyalásokon résztvettek, hazaérkezéseik után tartott beszámolóik alkalmával, mind elégedettségüknek adták kifejezést a hágai határozatokkal szemben.
 Legjellemzőbb Marinkovics jugoszláv külügyminiszter nyilatkozata:

— A hágai megállapodás a magyarok erélyes ellenállása folytán nem mondható minden tekintetben kielégítőnek. Néhány kérdésben még nem történt meg a végleges döntés, ami kétségkívül kedvezőtlen hatást fog gyakorolni a középeurópai gazdasági helyzetre. A legrosszabbul Bulgária járt, míg a magyarok és az osztrákok keresztülvitték álláspontjukat. Európa közvéleménye úgy látszik kétféle mértékkel mér és egyes államokat közelebb érez magához, mint másokat. A szláv nemzetek ezt tudomásul veszik és a jövőben számolnak vele. A jugoszláv delegációmindvégig támogatta a bolgárok követeléseit.

Csehországban még a mozikban is nagy tüntetések voltak s be kellett szüntetni a Hágában készült film bemutatását olyan lobogó gyűlölettel viseltetnek Snowden angol pénzügyminiszter ellen, aki természetesen folyton az események előterében állt s azt merete mondani a tulzott cseh követelésekre, "hogy ezek úgy néznek ki, mint amikor az utonálló élszédi áldozatának utolsó 2 szál gyufáját s az egyiket hajlandó visszadni, ha az áldozat ennek fejében önként átadja összes pénzét".

Kiss Lajos öreg bányász titokzatos halála

Lapzártakor értesülünk, hogy Kiss Lajos 68 éves öreg bányászt az albertai Wayne magos hidja mellett a jégben találták teljesen összeroncsolt tagokkal; sulyos belső sérüléseket is szenvedett s hamarosan kimúlt a magyarság nagy részvétele mellett temették el. Széleskörű nyomozás indult meg, mert sulyos bűntényt sejtettek az eset hátterében, miután az orosz és olasz munkások egy része már hónapok óta a legellenőrzésesebb viselkedést tanúsítja a magyarokkal szemben.

Jövő számunkban részletesen vizsátatunk Kiss Lajos szerencsétlenségéről.

FOSTER, WASHINGTONI METEOROLÓGUS, IDŐJÓSLATA

Sokszor eltalálta már Foster meteorológus, aki alapos tudományos felkészültséggel vizsgálja az égitestek pályáját, anapoltokat stb. — hogy milyen lesz az idő s ezért, hogy a jóslás értékét nagy területeken lehessen ellenőrizni, kísérletkép közöljük miszerint februárra sok csapadékkal, igen szélsőséges, változó időt jósol s legrosszabbnak jelzi a 16—21 közötti napokat, amelyek táján nagy viharok s csapadéka van kilátás. Különösen figyelmezteti az Amerikai kontinens déli részén lakókat, hogy a gyenge palánták kiültetésével várjanak ezen viharos hideg időszak elmúltáig, mért a fagyhullám sokkal messzebb délre fog terjedni, mint szokott.

LEGÚJABB HIREK

BRACKEN MANITOBA MINISZTERELNÖKE benyújtotta a költségvetést, amely a gázolin és a sör adójának felemelését és a földadó leszállítását tervezi.

ÓRIASI BEFEKTETÉSEKET TERVEZ 1930-ban a C.P.R. A társaság elnöke Beatty kijelentette, hogy 1930-ban a C.P.R. több mint ötvenmillió dollárt fog költeni új vonalak építésére a meglevők javítására és szálloda építéskre ugyezintén a mozgó felszerelés szaporítására. Ez a bejelentés Kanada iparának szép kilátásokat nyújt és sok ezer munkát állandó foglalkoztatást jelent.

HARMINCÖT EMBER FULLADT A TENGEBE január 26-án a spanyolorzági Finisterre fok mellett a Daksa nevű jugoszláv hajó elsüllyedéskor. A szerencsétlenséget egy erős ciklon okozta s ezért fulladt meg a hajó legényeje.

MEGMÉNEKULT A DÉLSARKI EXPEDÍCIÓ. Emberfeletti küzdelemmel fog Byrd győzedelmeskedni az elemeken. Mire ezek a sorok olvasóinkhoz jutnak talán már át is vergődött a rettenetes jégtömegekben Byrd hajója Little Amerikáig. Az utóbbi napok értesülései kedvező híreket hoztak.

F.C. LARKIN, KANADA LONDONI NAGYKÖVETET fényes temetési szertartás után helyezték örök nyugalomra Londonban. A király és a hercegek is képviseltették magukat s a gyászoló özvegyen, ugyezintén gyermekeik kívül az ottawai kormány képviselője is ott volt a diplomáciai ka'ra